

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.19. Retro. Criminum suorum prodit dolorem; quando namquem distinctè cognoscuntur, tantum ingerunt, quantum vidimus in Cain & videbimus in damnatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

filijs sui celebrabit: etenim illo patiente nostra demergentur peccata quamvis infinita. Aliorum vero sententia est à Propheta morem hic quendam spectari, quem antiqui primis læculis obseruauerunt: quamvis enim purgandi peccata multis vterentur modis hic tamen erat frequentior, quo sordes suas eluebant, easque in profundum maris iniiciebant: hoc Iust Poëta Homerus Græcis versibus quos alius in latinum transtulit.

*At vero populos purgari iussit Atides.
Hi purgabantur, muticabantque in mare sordes.*

Ceterum perspicuum est hic nobis ab illo proponi telementorem nostrum, vt tormentorum pœnarumque pelagus, que tanta fuere, vt ore Davidis vere dixerit, *Veni in altitudinem maris & tempestas demersit me.* In hoc mare nostra proiecit peccata: quandoquidem eo sine mysterium hoc decreuerit, quatenus per illud omnia illa submersa delerentur. Mare adeo profundum vt omnia mundi peccata, imo etiam decem millium mundorum nullum illic inueniant habeantque fundum: hic etenim patet, quam efficax sit passio Saluatoris, vt pro nostris culpis integrè satisfaciatur; mare etenim est sine fundo profundissimum: *Omnia flumina intrant in mare,*

Psal. 68. 3.
IX.
Passio Christi
mare est,
in quo omnia nostra peccata demerguntur.
Ecc. 1. 7.

Ps. 3.

re, & omnia peccata nostra intrant in mare Domice Passionis: nam omnia in se suscepit suisque imposuit humeris per solentia. O Magdalena quam rapidum peccata tua fluxum effecerunt, quos vanitatum culpasumque flumina profloant in mare hoc se exonerata, & scelerum suorum aqua: in hoc demersuta: illa in iplo reponat, quem Pater statuit eorum receptaculum: & quandoquidem illa ipse imponat humeris, quo deberet nisi ad humeris accedere: hic pessem figit, *Stans retro.* O quanta eius erat deuotio, quanta cordis teneritudine exclamabat: Domine mi, cognosce & meorum pondus fateor peccatorum quo premor heu misera nimis & in inferna demergo peritura? *Iniquitates mea supergressæ sunt caput meum, & sicut onus graue, granata sunt super me.* Adsum illud humeris tuis impositura: si nam ego fuerim ipsa, superbia caput tuum spinis oronabitur; ego corpore luxuriosa tuum flagris perietur; ego gula inlaniabilis, os vesò tuum selle & ace potabitur &c.

§. 19. Retro. Criminum suorum prodit dolorem; quando namque distinctè cognoscuntur, tantum ingerunt, quantum vidimus in Cain & videbimus in damnatis.

Tertiam modò profero ratio nem, eamque SS. PP. magis familiarem, quam neruosè prosequitur Diu. Gregor. eam nempe, quâ Magdalena, pudorem ostendit quò verecundabatur, nec se coram Domino palam ostendere præsumebat: si namque grauis est quo sponsa confunditur sponulo suo scædistraga, quando nouit eum alius esse consciuum, nec in conspectu eius audeat confiteri, similiter & illa verecundiâ, quâ subditus vultum Regis erubescit, ob commissum proditio nis scelus quod infeligit. Regem minime lateret: quanto maiori confusione hæc mulier profundere tur coram celesti sponso in quem cognoscebat tantas se commississe proditio nes; & hæc famula coram Rege suo, cui fuerat adeo infidelis & scædistraga, tantorumque rea flagitiorum: composuit D. Thom. tractatum de verecundiâ in quo declarat quid sit & vnde procedat. Quid est verecundiâ? tumor est seu dolor nequis vilipendatur, seu contemptui habeatur: vt enim honor & nomen æstimatione diligitur, quam aliquis ex virtute assequitur: sic quisquis exhorret, timetque contemptum, qui ex commisso peccato nascitur. Hinc sequitur duas esse radices ex quibus ipsa generatur. Prima: aliquid committere quod malum est: etenim de bonis operibus nemo verecundatur.

Hinc nos monet Spiritus sanctus de quibus nos verecundari oporteat, & de quibus nequam. Dicit vt confundamur de rebus malis quarum ipse Catalogum recenset: *Reueremini in his operibus que procedunt de ore meo. Erubescite de fornicatione, de mendacio, de furto &c.* Et similiter multa profequitur de quibus mentò, talia committens, si erubescat. Porò nullatenus confundi debes de sanctis operibus legique Dei conformibus: etenim bona sunt, nec pat est vt quis de bono opere verecundetur: *Ne pro his confundaris de lege Altissimi Tract. 4. Et cetero.* Que declarauimus alia. Hinc collige non leue malum esse eius qui dicit: verecundor hosti meo remittere iniuriam, quod tamen Dominus in lege sua sanctissima præcipit: pudeat me humilem esse: confundor amore Dei perferre calumnias; quod tamen tam serio ipse commendat: pudore confundor peccata mea coram confessario distinctè confitei. *Pro anima tua no*

Tit. 3. confundor.

Hom. 33.
in Esang.
Et c. 12.
lib. 1.
Reg. in il.
lib. A
tergo Do.
mini.
I.
Quid sit & vnde oriatur verecundiâ.
2. 2. 9. 144.
per totam.

II.
De quibus operibus procedunt de ore meo.
Ecc. 41.
15. 19.
Ecc. 42. 12.
Tract. 4.
nu. 15.
Et cetero.
Ecc. 41. 2.
31.

confundaris dicere verum: non confundaris confiteri peccata tua.

Secunda verecundie radix hæc est: malum hoc agnoscere, atque vt tale hoc apprehendere: Quamuis enim rem committas in se malam imo pessimam si tamen habeas vt honestam, de illa non confunderis, imo gloriaris, vt illi faciunt de quibus Spiritus S. *Quilatantur cum male fecerint & exultant in rebus pessimis*: Hoc supposito, oritur verecundia, ex commissione peccatorum & cognitione malitiæ eorumdem: Quo circa tantò est illa grauior, quantò sunt peccata grauiora, eorumque cognitio clauis: & quò distinctius illa cognoscuntur eo quis vehementius confunditur. D. Greg. credit à Spiritu S. hoc illà indicari sententia: *Qui apponit scientiam, apponit & dolorem.*

Præf. 2. 34.

Lib. 18. mor. c. 26.

Ecclesi. 1. 18.

III.

Vnde tãta in Cain verecundia.

Ex præfatis ratio panditur cur peccatores quando committunt sceleta grauiora nullo pudore confundantur: quando vero Deus illos luce quadam cœlesti collustrat, eorumq; indicat malitiam, tam horrendo & execrabili pudore cruciantur. Inuidiã & odio in fratrem suum Cain tabescebat, corde malitiam ptemebat, sibi que persuadebat à nemine se videri, eoque tandem progressus est, vt nefandum illud cõmiserit Fratricium. Quietus ambulabat & securus, ita vt Deo illum interrogante, & de fratre instantè urgente, ipse in verecundè & impudenter responderet: num cultus fratris mei Domine ego sum? porro loquitur illi Deus, tam anque vno verbo lucem illi infundit, vt criminis sui clariùs agnosceret enormitatem: patefecit illi vt intelligeret quantũ hoc esset scelus, & quanto reus illius contemptu dignus esset & supplicio. Ex illo tantus eum inuasit terror pudorque oppressit tam vehemens, vt sibi persuaderet tantam Deo non esse patientiam, quã fratricidam pateretur, omnemque mundum in se insurrecturũ tanti criminis acerbitate cõmotum. Exclamat igitur: *Maiores iniquitates mea quã vt veniã merear.* Ecce omnis qui viderit me occidet me. Ecce, cum D. Chryl. qualis illa confessio, quale ferat iudicium, quam primum crimen à se cõmissum intelligit, animam illius Deo illustrante: Ecce absoluta confessio, tantumque est peccatum quod commissi, vt non possim accipere veniam. Mõstrum hoc peccati in facie conspexit cognouit illud, & tantum inde concepit timorem, vt falsò iudicaret Deo misericordiam non esse sufficientem, quã tantum nefas dissimularet, quodq; creatura omnes illi mouerent persecutiouem & haberent ludibrio impium fratricidam: & cum ita sic quod Deus illum redderet suo verbo certiorẽ, &

Gen. 4. 13.

D. CHR.

Hom. 10.

in Gen.

Rom. 1.

securitatis tessera præmunire: præ nimia tamen formidine tremulus hæc & illac caput perpetuò agitabat pudore confusus, crederentque ab omnibus indice se notari Fratricidam, & quòdlibet Iumina flebat, vt non quempiam non cerneret quitanti pãculi reum interficeret. Ecce quanta verecundia, quanta confusio!

Idem ipsum arbitratur Origen. Ananiam & Saphiram solo prostituisse, matrum & vxorem: etenim viam perfectionis sectabantur Evangelicæ, bona sua distrahendo & Apostolorũ pedibus prosternendo, vt æqua pauperibus portio distribuere. Agrum vendiderunt & pretij partem clanculũ referuando sibi Petrum Apostolum adierũt, cuius pedibus cetera submiserunt, dicentes: omne facultatum suarum se pretium, Deo cõsecrate: dicit Ananias D. Petrus Homo, quid egisti? Quis tibi præcepit agri tui venditionem? quis ad perfectionis cõgẽt vos semitam? an impossibile tibi erat viuere, vt hæcenus vixisti, tua diuitem facultate? an credis te homini imponere? Deum fallere præsumpsisti: nonne manens tibi manebat & venundatum in tua erat potestate? quare posuisti in corde tuo hanc rem? non es mentitus hominibus sed Deo: subiungit autem Euangelista: audiens Ananias verba hæc, cecidit & expirauit. Idem enolito trium horarum spatio contingit vxor: infortunium.

IV. Similitor & in Anania & Saphira. Tract. 3. in Matt.

Duas hic SS. PP. obieciunt difficultates. Prima: cur Diuus Petrus Apostolus tam serè punierit peccatum quod admodum leue videbatur. Secunda: quomodo illum occiderit, quid fecerit, qualem ictum impigerit? Circa primam multas proferunt SS. PP. rationes, quarum alias præteritis diebus explicauimus. Circa secundam varia proferunt in medium: nonnulli dicunt, quòd loquente D. Petro angelus vtrumque percussit & occiderit. Alij quod vi vetbi sui illos interfecerit: sic opinatur D. Clemens Alexandrinus à Moyle occisum fuisse Ægyptium clamore quodam aliori, quò vium ita peterruit, vt subito mortuus conuenerit. Sic testatur Diuus Gregor. In crepando vtrique coniugi vitam abstrahit quam reddidit Thabita orando. Ver hoc, vt credit Tertullian. voluit Deus vt vetus vetbi D. Petri robur patefceret: illo namque & mortificabat & viuificabat: similiter vt notum fieret quid esset eorum sententia aliquem excommunicando, potè credidit Origenes, quòd illo verbo D. Petri lux quædam cœlestis corda illorum illuminauerit, quã miseri criminis sui grauitatem agnoscerent, & quem illo offenderant, vnde tantus illos oppressit pudor & verecundia, vt illis spiritus vitales

SS. V. Quomodo occisi fuerint. Ho. 2. 8. 5. 2. m. 7.

Lib. 1.

Siron.

Lib. 2.

Dial. c. 30.

Lib. de iudicium.

c. 21.

les cordis profocauerit, & subito considerit: tanta etenim est afflictio doloque quem infert verecundia, dum aliquis peccati sui malitiam agnoscat, vt, dum luce fit supernaturali, ad tollendam illi vitam sufficiat.

VI. Confusio damnatis erit maxima.

Ex prædictis intelligitur penæ grauitas, quâ peccatores damnati in die iudicij torquebuntur, atque in omnem æternitatem in inferno: hæc etenim confusio non minimum erit inter alia, tormentum, quo damnati cruciabuntur; imo cum Diuo Basilio, credo firmiter ipso inferno, cuiusque flammis fore grauiorem: hic etenim ad perpetuos & æternos cogit illos vlulatus, quos Ilias Vates asseruit: *Pro confusione cordis vlulatus*, etenim illis Deus peccati mortalis exponet enormitatem, & quanto dignus sit contemptu tanti sceleris reus grauitatem culpæ in se cognoscent, in quantum est contra Deum, quantaque fuerit illa audacia, quâ tantam præsumperint offendere maiestatem, quid per se iam lucrari sint, quidque perdidit: vnde quisque iudicabit dignum se, in quem omnes insurgant creaturæ: nec hic pudor tantum ipso die durabit iudicij, sed tota consistabit æternitate: nam inter præclara diuinæ iustitiæ opera peccatoribus in supplicium, hic pudor eminebit. Apud nos statim à principio quo prodicitur alicui peccatum suum verecundatur: verum quanto diutius in illo perseverat, tanto minus confunditur. Mitra sacerdotalis inquisitionis dicta ab Hispanis *Sambenito*, inflicta ob Apostasiam, in principio grauem infert confusionem, sed illam sæpius induens non confunditur: non sic erit ibi: sed eadem semper durabit acerbitate confusio: nam hoc diuina disponit iustitia, vt sua semper perpendant peccata eorumque grauitatem semperque cernant, quam fuerit verecundum illa committere, atque in illa ipsum Deum cælo que commutasse.

Isa. 65. 14

VII. Non solum in iudicio, sed in æternum.

Hoc Angelus Danieli dixit: *Surgens in opprobrium sempiternum vt videant semper*. Quid semper videbunt? peccata sua, numquam ab oculis suis illa poterunt dimouere, nec per consequens opprobrium & ignominiam, videbunt se per illa meruisse hæc penam quam indicauit in Psalterio Dauid. etenim est illa maledictio, de qua ad iustitiam loquitur in persona Christi contra Iudam traditorem, eique similes: *Induamur qui derabunt mihi pudore & operiamur sicut diploide confusione sua*. Phrasis est Sacræ Scripturæ frequens, quâ significet aliquem rei alicuius plei tudine gaudere & abundantia, vt dicat illum hæc operit: ita Iob vt exponeret quàm iuste suis

Dan. 12. 2

Ps. 108. 29.

VIII. Induere quid significet.

in operibus procederet sic ait: *Iustitia induit sum &c.* Similiter I propheta Regius, vt ostenderet quàm perfecta sacerdotum debeat esse sanctitas, sic ait: *Sacerdotes tui induantur iustitiam*: his addo Paulum Apostol. qui vt nos doceret, quàm ex animo imitari debeamus Saluatoris exemplum sic scribit: *Induimus Dominum Iesum Christum*. Hoc igitur erit de Iudæis omnibus Christo contrarij, & inimicis: *Induamur qui derabunt mihi pudore*.

Supponamus hic regulam S. Pontificis Anacleti receptam inter sanctos quod quando propheta loquuntur in forma desiderandi, sint intelligendi quasi futura spiritu prophético præsumunt: *Cum optare videntur, futura prænuunt*. Vnde idem est ac si dicat: *Induamur pudore*: quia illo ita confundentur, vt quasi talari tunica & diploide à capite ad pedes induantur: *Operiamur sicut diploide confusione sua*. Quid est diplois? respondet Diuus Augustinus cui omnes suffragatur: *Diplois duplex pallium est, nam quidam etiam sic interpretati sunt versum istum, & operiamur sicut pallium duplex confusione sua*. Hanc eandem significationem posuit D. Hieronymus aduertens quod diplois nomen sit Græcum dicitur Ioh. Ioh. Augustinus. id quod nostra littera legit de Rege Saul & Propheta Samuele, *Apprehendit Saul summam partem pallij eius*, legit ipse: *Retinuit Saul pinnulam diploidis eius*, significans tunicam fuisse talaris Samuels quibusdam suffultoris, ornata quas super humeros duplicabant: & vt verum credo tunica erat talaris & suffulta. Hæc dicitur propriè *Diplois aut pallium dupl. x.* Ecce quis loquendi modus: operientur pudore, velut tunica talari & suffultura: quia confusione, toti complebuntur & perfecta verecundia damnabuntur. Et secundo dicit Diu. Augustinus. cit. diplois cum suffultura: quia pudorem in ipsa conscientia patientur, quia coram ipso Deo & hominibus pudore confundentur: Hic coram cæteris omnibus, & ibidem coram seipsis in propria conscientia: *Operiamur diploide, quia confundentur inuis & foris, id est coram Deo & hominibus*.

Notat subtiliter Loryus in Hebræo nomen poni, quod significat vestem supremam quam interioribus superadjicimus quam Itali dicunt *Soprana*, vel *Sopra veste*, quia ceteris superponitur, Hispani verò *Sotana*, e. d. innumerus cruciabuntur infelices tormentis, sibi que superimpositus, vt illis dicantur veluti, veluti inquam ignibus,

Vides Be. lar. in illud Ps. 66. Induit sunt omnes Iob. 29. Psal. 131. 16.

Rom. 13. 14. 56

D. Aug. Psal. 108. Tom. 8. IX. Quid sit diplois. Lib. 19. Etymolo c. 24. Lib. 17. de Ciu. c. 7. 1. Reg. 15. 27.

X. Duplex confusio damnatorum.

XI. Confusio diploide compa. tarum.

bus, gelu, serpentibus, flammis, fame, siti, demonibus, & super hæc omnia erit pudor & confusio, quæ operietur ceteris omnibus cruciatibus potiusque terribilior. Sicut beati mille gloriæ vestibus induentur, quibus circumaque vestientur illisque dabuntur in præmium bonorum operum, ieiuniorum, Eleemosynarum, orationum, temissionis iniuriarum mortificationum: his omnibus superadificietur pallium seu toga gloriæ & honoris ex illis processura, interior & exterior coram Deo & hominibus proprijs ipsorum conscientijs: etenim inter beatorum præmia hæc ceteris eminebit multo gloriosior.

XII. Forum explicatur confusio. Ezech. 7. 37e

Tunc impletur illud quod Dominus per Ezechielem iniatus fuerat: *Omnes manus dissolventur, & omnia genua fluent aquis. Et operiet eos formido & in omni facie confusio. Omnes manus dissolventur* (Hebraismus hic est valde frequens, quo timor exprimitur horrendus) *Et omnia genua fluent aquis*. Nonnulli putant significari suorum angustiarum maximum: sed ad hoc opus non erat illum adscribere gentibus, ut ex illis deflueret. Horum verbo significat, quod dicimus: præ nimia formidine vitam mittere. Quis ecce modus loquendi; & hoc erit: quia omnis replebitur vultus pudore & confusione: *in omni facie confusio*. Iam nunc elata sursum ambula facie, tu frontis impudens: & tu solutus habens liberor, qui nedom tuorum criminum perspectam habes gravitatem sed & de illis gloriaris teque iactas: tunc etiam talis te confundet verecundia, qualem iustum esset nunc n ente conciperes. Attende tu peccator, si ad evitandum pudorem hunc, quò tunc operietis, congruum foret partem illius aliquam tibi provocare cum pedibus aduolueris confessorij, mundique oculis exponeis, qui terribilium facit, ea quòd divinis legibus vias obediens & nequaquam duelli carnisque secleris indurta; quomodo nunc igitur pudore seclerati minime confunduntur? ob rationem prædictam, inquit Diu. Thomas, quia nec cognoscunt, nec apprehendunt, quanta sit peccati gravitas culpaque malitia. Hic vultus adscribitur effectus peccato, dum animam ingreditur, quædam scilicet obsecratio, ut eius non consideret nec horrendam attendat enormitatem, imo etiam propterea illi concedit ingressum; operit se & abscondit latuâ aliquando delictarum, alias lucris & saepe voluptatum: ita Deus illud Iob proposuit in figura Balæ: nam adnatans pisciculis ut eos deuoret faciem suam quibusdam pelibus obtegat ne videatur; imo rugurium videatur esse

deliciosum ad quod miseri stultique se recipiunt & deuorantur. Vtinam larvam hæc deponerent, & vultum eius pisces attendere simplicitate? *Quæ reuelabit faciem indignam, eius?*

Iob. 41. A.

§. 20. Quod ex peccatis tuis non confundaris, ratio est, quod illa non cognoscas, qui illa cognoscunt, tanto pudore confundantur, ut cum Dauide velis attoniti terreantur.

Avdio Spiritum Sancti. Philosophia quadam celesti discutentem: Error & re-

nerbra peccatoribus concreta sunt. Not. 16. mus terminum *Concreta*. Quærit Methaphisici virum Deus hæc omnia producat, eorum etiam accidentia creauerit. Videtur quod non: quia creatio est productio de nihilo: accidentia autem Deus de nihilo non produxit, sed de substantia, de qua procedunt. Respondent autem quòd proprie non creantur nec producantur accidentia, sed præcipue & primario producit subiectum, deinde per illud atque ex illo producantur accidentia, quæ ex illis quodam naturali fluxu oriuntur: ignem extrins, id quod principaliter producat, substantia est, sed illam producendo pariter illa mechanicè producta calorem, qui naturaliter illam consequitur. Creauit Deus animam directè, non autem eius voluntatem & intellectum, sed illam creando pariter profuunt ex illa voluntas & intellectus animæ potentia, velut de subiecto proprietates.

Peccatum malum est grauissimum: etenim bono priuat gratia, atque ex illo procedunt velut naturali quadam emanatione tenebræ & cæcitas, quibus quando ue huius peccator monstri non mouit malitiam, non damna per illud intenda. Alias licet peccatum agnoscat, non eo tamen vique peruenit, ut seipsum culpæ fateatur auctorem. Hinc viuunt peccatores impudentes, & perfida fronte: Nonnulli nullo pudore confunduntur; quia quòd agunt peccatum esse non arbitrantur. Alij, quia eius se nolunt auctores agnoscere, vnde hæc illos cura sollicita ordinata, ut seipios excusantes alios culpam acculent inuicem. Exemplo patet in Preterplatis nostris: Adam etenim culpam retorquet in Euam, & acculat Eua serpentem. Exponit Deus illis peccati sui grauitatem: & ecce pudore confusi latebras quarunt

I. An cum subiectis creata accidit

II. Pudor peccati est accidens.

III. Ut hoc se liberet omnes se conantur excusate.

vt